

Projekt „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

załącznik do uchwały

Nr XL/351/2022

Rady Gminy Ryńsk

z dnia 23 lutego 2022 r.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Ryńsk na lata 2021-2027

Projekt „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany w ramach projektu **„Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”**

Finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Dokument opracowany przez:
Urząd Gminy Ryńsk

We współpracy z:
Rafał Kasprzak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Grzegorz Maśloch, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Małgorzata Wojakowska-Żeglińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Michał Matuszewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Aleksandra Szafranko, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Spis treści

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA.....	5
1.1. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ W GMINIE.....	5
<i>Podstawowe informacje o gminie i sytuacji demograficznej.....</i>	<i>5</i>
<i>Uwarunkowania lokalizacyjne i rozwojowe gminy.....</i>	<i>9</i>
<i>Infrastruktura komunikacyjna.....</i>	<i>9</i>
<i>Komunikacja autobusowa.....</i>	<i>10</i>
<i>Komunikacja kolejowa.....</i>	<i>11</i>
<i>Dostępność energetyczna.....</i>	<i>12</i>
<i>Media wodno-kanalizacyjne.....</i>	<i>12</i>
<i>Nieruchomości i tereny inwestycyjne.....</i>	<i>12</i>
<i>Kierunki rozwoju gminy.....</i>	<i>13</i>
<i>Kierunki wsparcia lokalnego biznesu.....</i>	<i>13</i>
1.2. WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE SYTUACJĘ GOSPODARCZĄ W GMINIE.....	14
<i>Gmina na tle województwa.....</i>	<i>14</i>
<i>Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w gminie.....</i>	<i>14</i>
<i>Płatnicy składek oraz osoby ubezpieczone w gminie.....</i>	<i>16</i>
<i>Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie.....</i>	<i>19</i>
<i>Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie.....</i>	<i>20</i>
1.3. KLUCZOWI INTERESARIUSZE GOSPODARKI W GMINIE.....	22
<i>Instytucje otoczenia biznesu.....</i>	<i>22</i>
ROZDZIAŁ 2. WNIOSKI Z DIAGNOZY I ANALIZA SWOT	23
<i>Mocne strony.....</i>	<i>23</i>
<i>Słabe strony.....</i>	<i>23</i>
<i>Szanse.....</i>	<i>24</i>
<i>Zagrożenia.....</i>	<i>24</i>
ROZDZIAŁ 3. CELE I PRIORYTETY LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO	25
ROZDZIAŁ 4. INICJATYWY LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO	27
ROZDZIAŁ 5. POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO Z DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM.....	344
5.1. POWIĄZANIA Z GMINNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	34
5.2. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I DZIAŁANAMI INNYCH GMIN	35
ROZDZIAŁ 6. MONITOROWANIE I EWALUACJA REALIZACJI PROGRAMU.....	358
ROZDZIAŁ 7. PLAN FINANSOWY WDROŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	40
WNIOSKI.....	44

Wstęp

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego to plan działań przyjmowany przez radę gminy ukierunkowany na wspieranie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) obejmujący:

- diagnozę sytuacji gospodarczej w gminie,
- problemy i wynikające z nich potrzeby,
- kierunki działań wspomagających rozwój sektora MŚP wraz z inicjatywami (projektami),
- sposób nadzoru nad jego realizacją.

Istotnym elementem opracowywania dokumentu jest współpraca z lokalnym środowiskiem gospodarczym. Zakłada się, że LPRG pomoże w sposób skoordynowany wspomagać wieloletni rozwój lokalnego sektora MŚP, jak również ułatwi dostęp do środków unijnych w nowej perspektywie finansowej. Ponadto program określa obecny potencjał rozwojowy, jak również to, co jest możliwe do osiągnięcia w perspektywie najbliższych lat.

Jak każdy dokument planistyczny, Program Rozwoju Gospodarczego analizuje i ocenia aktualną sytuację, identyfikuje aktualne problemy, diagnozuje potrzeby lokalnej społeczności (przede wszystkim przedsiębiorców, jako głównych interesariuszy LPRG) oraz określa kierunki działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego. Określone w tym dokumencie cele strategiczne oraz propozycje konkretnych działań pozwolą w nadchodzącym okresie programowania na skoncentrowanie środków i zasobów na najważniejszych działaniach, które zapewnią osiągnięcie założonej wizji gminy w zakresie rozwoju

Dane źródłowe do dokumentu powstały, jako efekt współpracy gminy z zewnętrznymi ekspertami reprezentującymi zarówno środowiska akademickie (min. Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oraz Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy), jak i przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu (min. Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego). Niniejszy dokument służy przede wszystkim wytyczeniu jasnej i przejrzystej ścieżki długofalowych, kompleksowych działań dążących do całościowego, równomiernego rozwoju podmiotów gospodarczych mających siedzibę i prowadzących działalność na obszarze Gminy.

Rozdział 1. Diagnoza

1.1. Diagnoza sytuacji gospodarczej w gminie

Podstawowe informacje o gminie i sytuacji demograficznej

Gmina Ryńsk, to gmina rolnicza o dużych walorach przyrodniczych, zlokalizowana we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie wąbrzeskim, pomiędzy Toruniem i Grudziądzem, z dostępem do autostrady A1, niedaleko do Gdańska, z dogodnymi warunkami dla rozwoju turystyki i przemysłu. Mimo, iż najwięcej terenów powierzchniowo stanowią tereny rolnicze, to gminę charakteryzuje wielofunkcyjność, gdyż obok gruntów rolnych posiada tereny zurbanizowane oraz dogodne inwestycyjne.

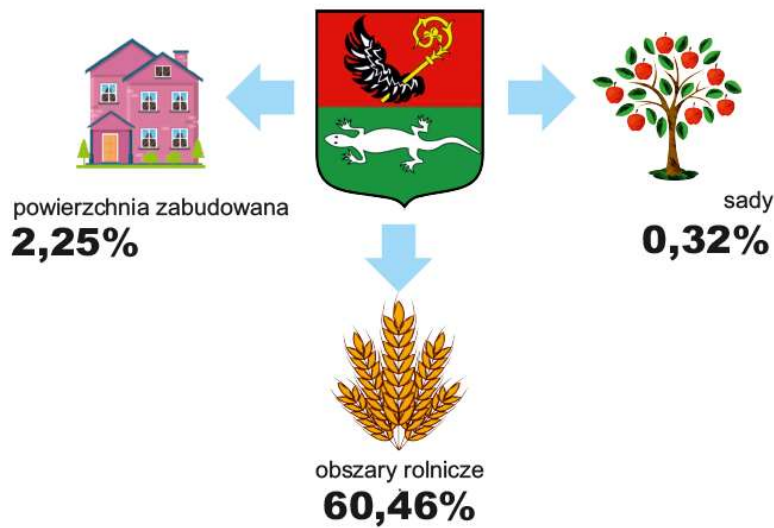
Jest to gmina należąca do grupy 29 gmin z przeważającym udziałem gmin wiejskich. W tej grupie dochody własne na mieszkańca są najniższe, w tym również niskie są dochody własne gmin z PIT. Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców (z wyłączeniem firm małych) jest niższa niż przeciętna, a średnie zatrudnienie w przedsiębiorstwach małych i średnich zbliżone do średniej w województwie, natomiast wyższe w przypadku przedsiębiorstw średnich. Przeciętne wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw są nieco poniżej średniej, największa różnica widoczna jest w przypadku wynagrodzeń osób pracujących w małych przedsiębiorstwach. W tej grupie gmin udział płatników w sektorze usług jest poniżej średniej.

Gmina Ryńsk jest jednostką administracyjną wykazującą się cechami gminy podmiejskiej, o charakterze wielofunkcyjnym, jednak jej przeważającą funkcją jest działalność rolnicza, co wynika z faktu, iż 74,3% terenu stanowią użytki rolne na bazie, których rozwinęła się również sieć osadnicza. Gmina charakteryzuje się dużą powierzchnią (200,8 km²) oraz niską lesistością (13,7%). Sieć osadnicza jest równomiernie rozproszona z przewagą zabudowy jednorodzinnej, w tym indywidualne gospodarstwa rolne.

Funkcję uzupełniającą pełni turystyka i wypoczynek, na którą składają się Ośrodek Wypoczynkowy w Przydworzu, zlokalizowany na wschodnich brzegach jeziora Wieczno Południowe oraz gospodarstwa agroturystyczne rozproszone na terenie gminy. Na terenie Gminy znajduje się 739 gospodarstw rolnych.

Według danych CEiDG w gminie Ryńsk zarejestrowano 324 przedsiębiorców. W większości są to jednak jednoosobowe firmy handlowo-usługowe, których głównym kierunkiem działalności są usługi budowlane i transportowe.

Rysunek 1. Wybrane typy powierzchni w gminie (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne dla gminy

Rok		2017	2018	2019	2020
Ludność ogółem	liczba osób	8817	8745	8718	8652
Mężczyźni	liczba osób	4414	4370	4381	4346
Kobiety	liczba osób	4403	4375	4337	4306
Ludność w wieku 0-17	liczba osób	1858	1847	1823	1808
Ludność w wieku 18-59/64	liczba osób	5637	5533	5477	5384
Ludność w wieku 60/65+	liczba osób	1322	1365	1418	1460

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tabela 2. Podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy w gminie

Rok		2017	2018	2019
Liczba bezrobotnych	liczba osób	472	417	389
Bezrobotni do 25 r.ż.	liczba osób	82	57	66
Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	liczba osób	106	100	82
Bezrobotne kobiety	liczba osób	308	256	261
Bezrobotni mężczyźni	liczba osób	164	161	128
Długotrwale bezrobotni	liczba osób	307	262	229

Projekt „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	liczba osób	811	429	414
Pracujący na 1000 ludności	liczba osób	82	81	83

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Bezrobocie w Gminie Ryńsk na dzień 31 października 2020 r. wyniosło 8,85%, natomiast w powiecie wąbrzeskim 13,2%

Liczba zarejestrowanych absolwentów do 25 r. życia:

- ogółem PUP Wąbrzeźno - 55
- ogółem Gmina Ryńsk – 19

Bezrobotni do 50 r. życia:

- ogółem w PUP Wąbrzeźno - 1380
- ogółem w Gminie Ryńsk - 383

Bezrobotni powyżej 50 r. życia:

- ogółem w PUP Wąbrzeźno - 386,
- ogółem w Gminie Ryńsk - 88

Bezrobotni w podziale na płeć:

- ogółem w PUP Wąbrzeźno 1766, w tym 1078 kobiet
- ogółem w Gminie Ryńsk 471, w tym 295 kobiet

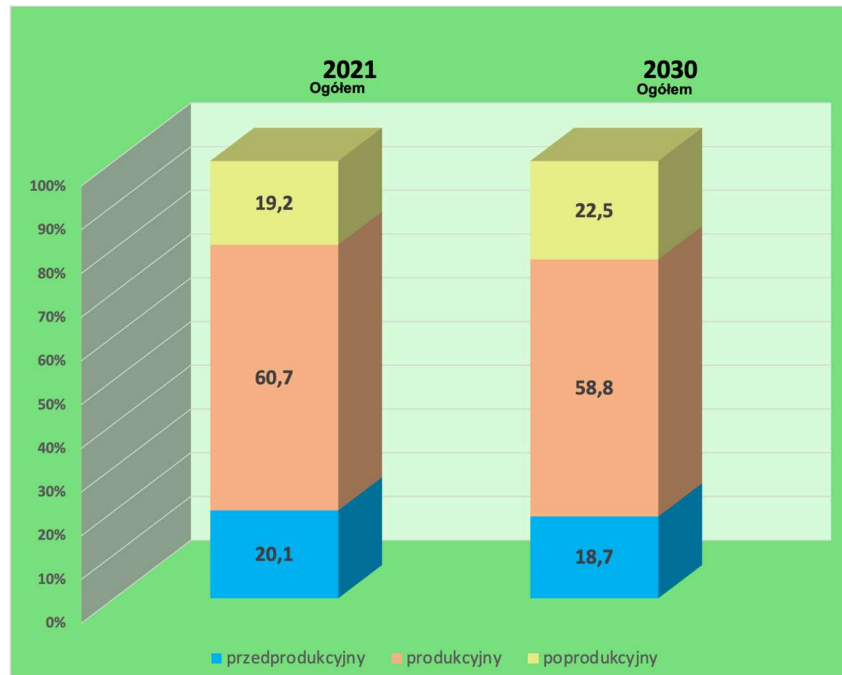
Długotrwale bezrobotni:

- ogółem w PUP Wąbrzeźno 1082, w tym 71 kobiet
- ogółem w Gminie Ryńsk 290, w tym 199 kobiet

Na terenie gminy wydano 72 zezwolenia na pracę.

Prognoza ludności w gminie wskazuje na niewielkie zmiany w strukturze ludności w perspektywie do 2030 roku.

Rysunek 2. Prognoza ludności w gminie

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

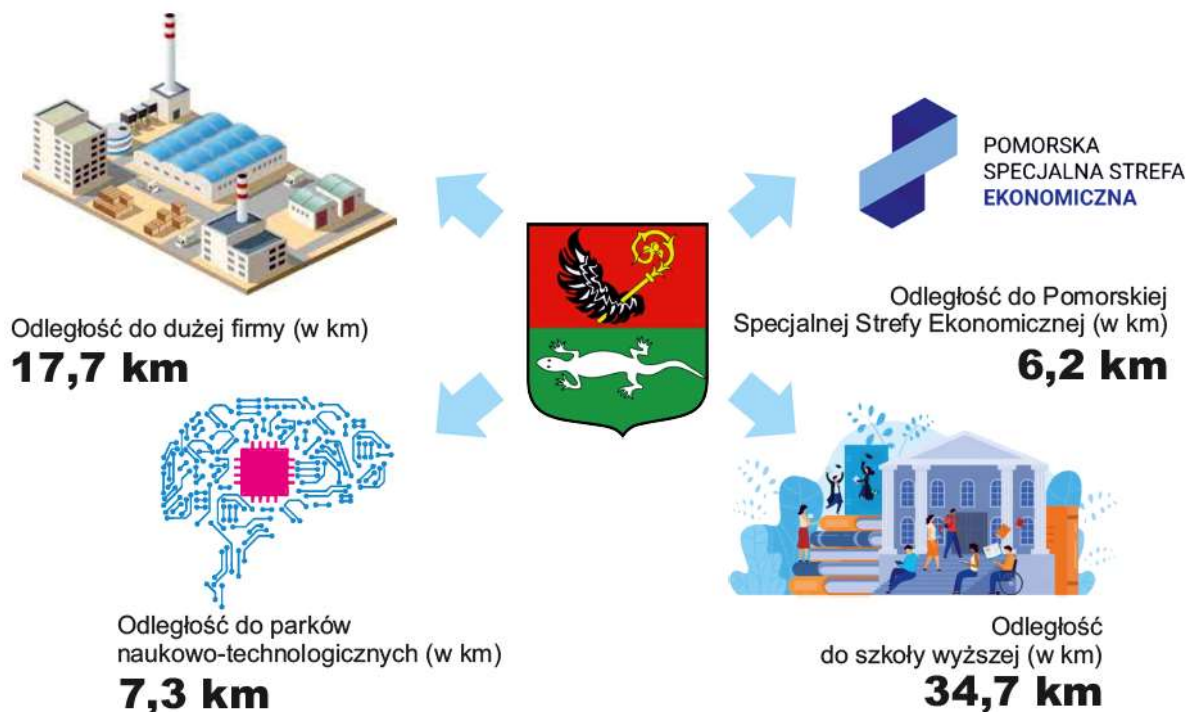
Tabela 3. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS

Płeć	Wiek	2021	2030	zmiana w %
Ogółem	Ogółem	8 563	8 342	97,42
	przedprodukcyjny 0-17	1 720	1 560	90,70
	produkcyjny 18-59/64	5 202	4 904	94,27
	mobilny 18-44	3 305	2 810	85,02
	niemobilny 44-59/64	1 897	2 094	110,38
	poprodukcyjny 60+/65+	1 641	1 878	114,44
	0-14	1 460	1 288	88,22
	15-59	5 209	4 938	94,80
	60+	1 894	2 116	111,72
	15-64	5 744	5 426	94,46
	65+	1 359	1 628	119,79
80+	294	345	117,35	
Mężczyźni	Ogółem	4 286	4 161	97,08
	przedprodukcyjny 0-17	900	804	89,33
	produkcyjny 18-64	2 773	2 632	94,92
	mobilny 18-44	1 674	1 426	85,19
	niemobilny 44-64	1 099	1 206	109,74
	poprodukcyjny 65+	613	725	118,27
	0-14	763	664	87,02
	15-59	2 657	2 534	95,37
	60+	866	963	111,20
	15-64	2 910	2 772	95,26
	65+	613	725	118,27
80+	90	118	131,11	
Kobiety	Ogółem	4 277	4 181	97,76
	przedprodukcyjny 0-17	820	756	92,20
	produkcyjny 18-59	2 429	2 272	93,54
	mobilny 18-44	1 631	1 384	84,86
	niemobilny - 44-59	798	888	111,28
	poprodukcyjny 60+	1 028	1 153	112,16
	0-14	697	624	89,53
	15-59	2 552	2 404	94,20
	60+	1 028	1 153	112,16
	15-64	2 834	2 654	93,65
	65+	746	903	121,05
80+	204	227	111,27	
15-49	2 040	1 843	90,34	

Źródło: GUS.

Uwarunkowania lokalizacyjne i rozwojowe gminy

Rysunek 3. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Rysunek 4. Odległość od środków miejskich

Ośrodek miejski	Odległość
Wąbrzeźno	1 km
Brodnica	35 km
Grudziądz	40 km
Toruń	45 km
Bydgoszcz	75 km
Gdańsk	150 km
Warszawa	205 km

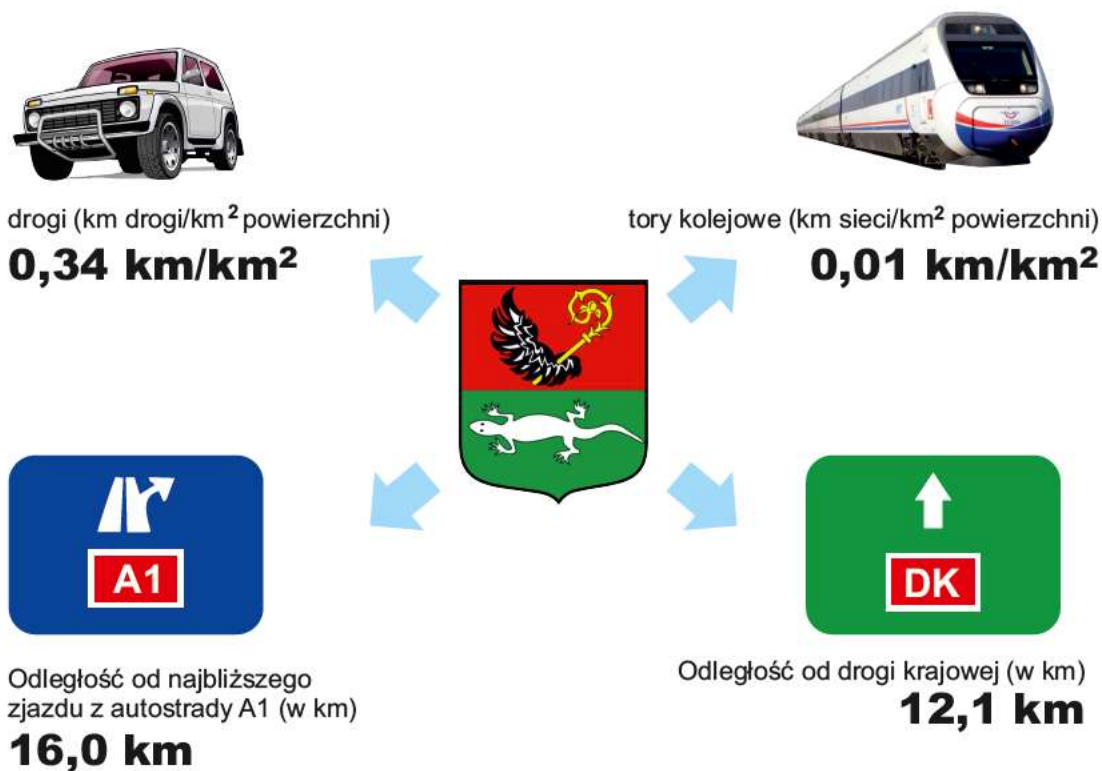
Źródło: Dane gminy.

Infrastruktura komunikacyjna

Pod względem komunikacyjnym Gmina Ryńsk leży poza siecią dróg krajowych, ale jest dobrze umiejscowiona w sieci dróg wojewódzkich. Dostępność tę stanowi sprzyjający układ dróg wojewódzkich nr 534, 548, 551 i 554, które zapewniają łączność miejscowości gminy zarówno z miastem Wąbrzeźno, będącym węzłem na tych drogach, jak i z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi i najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi takimi jak Grudziądz, Bydgoszcz czy Toruń. Drogi te wpinają gminę w układ krajowy (drogi nr 15, 16 i 91) oraz autostradę A1. Całość dopełniają drogi o znaczeniu powiatowym oraz gminnym.

Na terenie Gminy Ryśk znajduje się 273,433 km publicznych dróg gminnych, wśród których 47,44 km to drogi z nawierzchnią asfaltową. Poprawa stanu nawierzchni dróg gminnych jest jednym z priorytetowych zadań inwestycyjnych gminy. Składają się na nie dwa procesy: bieżące utrzymanie dróg realizowane m.in. poprzez zakupy kruszywa przeznaczonego do naprawy dróg, czy prace sprzętem drogowym.

Rysunek 5. Powierzchnia infrastruktury komunikacyjnej i kluczowe odległości od punktów komunikacyjnych

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Komunikacja autobusowa

W dniu 1 lipca 2020 roku na terenie powiatu wąbrzeskiego uruchomione zostało szesnaście nowych linii komunikacyjnych o charakterze użyteczności publicznej. Autobusy na poniższych liniach kursują codziennie, od poniedziałku do piątku z wyjątkiem dni świątecznych.

Wykaz linii komunikacyjnych o charakterze użyteczności publicznej:

1. Linia komunikacyjna nr 25679 U – Wąbrzeźno D.A. – Płużnica – Dąbrówka (Długość linii komunikacyjnej – 21,8 km),
2. Linia komunikacyjna nr 25680 U – Dąbrówka – Mgowo – Wąbrzeźno D.A (Długość linii komunikacyjnej – 31,4 km),
3. Linia komunikacyjna nr 25677 U – Wąbrzeźno D.A. – Czapple – Orłowo (Długość linii komunikacyjnej – 19,1 km),
4. Linia komunikacyjna nr 25678 U – Orłowo – Kotnowo – Wąbrzeźno D.A. (Długość linii komunikacyjnej – 25,6 km),

5. Linia komunikacyjna nr 25675 U – Wąbrzeźno D.A. – Nielub – Węgorzyn (Długość linii komunikacyjnej – 19,4 km),
6. Linia komunikacyjna nr 25676 U – Węgorzyn – Trzciano – Wąbrzeźno D.A. (Długość linii komunikacyjnej – 32,3 km),
7. Linia komunikacyjna nr 25673 U – Wąbrzeźno D.A. – Czystochleb – Pływaczewo (Długość linii komunikacyjnej – 12,1 km),
8. Linia komunikacyjna nr 25674 U – Pływaczewo – Wałczyk – Wąbrzeźno D.A. (Długość linii komunikacyjnej – 17,0 km),
9. Linia komunikacyjna nr 25683 U – Wąbrzeźno D.A. – Zaskocz – Książki (Długość linii komunikacyjnej – 10,5 km),
10. Linia komunikacyjna nr 25684 U – Książki – Sitno – Wąbrzeźno D.A. (Długość linii komunikacyjnej – 18,1 km),
11. Linia komunikacyjna nr 25681 U – Wąbrzeźno D.A. – Dębowa łąka – Łobdowo przy szkole (Długość linii komunikacyjnej – 16,4 km),
12. Linia komunikacyjna nr 25682 U – Łobdowo – Lipnica – Wąbrzeźno D.A. (Długość linii komunikacyjnej – 24,3 km),
13. Linia komunikacyjna nr 25685 U – Wąbrzeźno D.A. – Jaworze – Osieczek przy sklepie (Długość linii komunikacyjnej – 11,0 km),
14. Linia komunikacyjna nr 25686 U – Wałycz – Mickiewiczza drukarnia – Targowisko (Długość linii komunikacyjnej – 15,0 km),
15. Linia komunikacyjna nr 25687 U – Targowisko – Matejki szkoła – Wałycz (Długość linii komunikacyjnej – 15,1 km),
16. Linia komunikacyjna nr 25688 U – Wąbrzeźno D.A. – Wałycz (Długość linii komunikacyjnej – 3,9 km).

Komunikacja kolejowa

Dworzec kolejowy w Wąbrzeźnie znajduje się w granicach administracyjnych miasta i jest oddalony o 3 km od jego centrum. Stacja położona jest przy głównej linii Toruń – Olsztyn wchodzącej w skład linii kolejowej o znaczeniu państwowym nr 353 Poznań Wschód – Skandawa zarządzanej przez PKP PLK. W kwietniu 2015 roku zakończyła się modernizacja linii na odcinku Inowrocław – Jabłonowo Pomorskie, która objęła wymianę ponad 110 km torów, wymianę 75 rozjazdów, remont 55 przejazdów i 16 obiektów inżynierskich. Rewitalizacja tego odcinka była kluczowa dla usprawnienia przewozów w ciągu Inowrocław – Toruń – Łąwa – Olsztyn. Dzięki modernizacji, czas jazdy w relacji Olsztyn – Toruń – Poznań – Wrocław został skrócony o około 1,5 godziny.

Linia na odcinku 0,000 – 366,371 km jest dwutorowa, zelektryfikowana z przeznaczeniem pasażersko-towarowym. Dworzec Wąbrzeźno znajduje się na 175,038 km. Czas przejazdu ze stacji Toruń Główny do stacji Wąbrzeźno waha się od 42 min w przypadku pociągów REGIO, do 36 min w przypadku pociągów TLK. Na stacji Wąbrzeźno w okresie doby zatrzymuje się 18 pociągów REGIO oraz 8 TLK. Stacja w Wąbrzeźnie posiada 4 tory główne, z których 2 znajdują się przy niskich, jednokrawędziowych peronach, położonych na wysokości budynku dworca. Po obu stronach stacji znajdują się tory ładunkowe - po stronie nieparzystej przy rampie ładunkowej, natomiast po parzystej - plac ładunkowy. Na stacji odgałęziają się również 2 bocznicę – po prawej i lewej stronie torów.

Dojazd do terenu z drogi wojewódzkiej nr 534 Grudziądz-Rypin do terenu inwestycyjnego odbywa się przez drogę powiatową nr 1723C oraz drogą gminną nr 0 70332 C (załącznik graficzny) W przypadku drogi powiatowej sporządzony jest projekt przebudowy zakładający dostosowanie drogi w klasie Z, kategoria ruchu – KR3, szerokość jezdni 7 m, 1 x 2 pasy ruchu, pobocza utwardzone – 1 m.

Dostępność energetyczna

Informacje w tym zakresie znajdują się w dokumencie pt. Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Wąbrzeźno.

Media wodno-kanalizacyjne

Z sieci wodociągowej w Gminie Ryńsk korzysta ok. 92% mieszkańców. Długość sieci wodociągowej łącznie wynosi 359,7 km, w tym główna sieć wynosi 287,9 km, a przyłącza wodociągowe 72,4 km. Ilość przyłączy wodociągowych wynosi 1996 szt. Na terenie gminy znajduje się 589 hydrantów oraz 4 zbiorniki retencyjne (Czystochleb, Zieleń i Ryńsk). Woda pozyskiwana jest z 2 dwóch ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Czystochlebie oraz Zieleniu, które zaopatrują praktycznie cały teren gminy. Jedynie miejscowość Wałycz zaopatrywana jest w wodę z sieci wodociągowej zarządzanej przez Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wąbrzeźnie.

W Gminie Ryńsk długość sieci kanalizacyjnej wynosi 37,10 km wraz z 3,8 km przyłączy kanalizacyjnych. Ścieki odprowadzane są do biologicznej oczyszczalni ścieków zarządzanej przez Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wąbrzeźnie położonej na terenie miasta Wąbrzeźna. Na terenie gminy znajduje się 293 przyłącza kanalizacyjne oraz 10 przepompowni ścieków. Procent skanalizowania gminy wynosi 19,90%. W 2019 roku nie przeprowadzono rozbudowy sieci kanalizacyjnej. W chwili obecnej nie są planowane działania mające na celu rozbudowę sieci kanalizacyjnej.

Nieruchomości i tereny inwestycyjne

W Gminie Ryńsk największe tereny inwestycyjne znajdują się w miejscowości Wałycz (ul. Przemysłowa). Jest to ponad 180 ha przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budowę obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z dopuszczeniem usług. Przedmiotowy obszar predysponowany jest do objęcia patronatem przez Pomorską Specjalną Strefę Ekonomiczną Sp. z o.o. w Sopocie.

Do atutów terenu zaliczyć należy:

- przebieg linii kolejowej Toruń-Olsztyn,
- drogę wojewódzką nr 534 relacji Grudziądz-Rypin,
- drogę powiatową przebiegającą przez teren inwestycyjny,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250,
- linie energetyczne 15kV przebiegające przez teren,
- sieć wodociągowa i kanalizacyjna,
- autostradę A1 w odległości 22 km,
- port lotniczy i rzeczny w Bydgoszczy,

- działki geodezyjne od 2500 m²,
- dogodne ukształtowanie terenu,
- bezpośrednie sąsiedztwo pasażerskiego dworca kolejowego,
- bocznice kolejowe i rampa do załadunku i rozładunku wagonów kolejowych

Ponadto w Gminie Ryńsk występują obszary predysponowane pod inwestycje w miejscowości Wałycz (ul. Myśliwiecka) oraz w Czystochlebiu, przy obwodnicy Miasta Wąbrzeźno.

Kierunki rozwoju gminy

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT oraz wyniki sondażu społecznego przeprowadzone w ramach tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Wąbrzeźno na lata 2016-2023, pozwoliły na określenie strategicznych celów rozwoju gminy wyznaczonych w ramach trzech głównych priorytetów, do których należą: rozwinięta gospodarka, nowoczesna infrastruktura oraz aktywne społeczeństwo. Priorytety określone w Strategii Rozwoju Gminy Wąbrzeźno są stopniowo realizowane a kierunki ich działań są tożsame z kierunkami rozwoju gospodarczego gminy Ryńsk, wskazanymi przez przedsiębiorców. Należą do nich:

- wykorzystanie środków unijnych,
- tworzenie szkół branżowych i zawodowych,
- zrównoważony rozwój rolnictwa,
- tworzenie rzemieślniczych małych zakładów usługowych,
- wspieranie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- promowanie produktów ekologicznych,
- wspieranie Kół Gospodyń Wiejskich, jako organizacji mających istotny wpływ na integrację społeczności lokalnych i tworzących wyroby, które można wypromować, jako lokalne produkty promowane podczas takich imprez jak Festiwal Smaku Gruczno,
- promowanie integracji mieszkańców gminy, przyjazności mieszkańców,
- rozszerzenie działalności Regionalny Handel Detaliczy,
- rozwój agroturystyki,
- poprawa wykorzystania walorów turystycznych gminy w celu przeciągnięcia ludzi, którzy by mogli spędzać wolny czas w gminie.

Kierunki wsparcia lokalnego biznesu

Kierunki wsparcia omówiono wraz z zespołem roboczym. Należą do nich:

- wykorzystanie możliwości kooperacji z dużymi zakładami przez gospodarstwa domowe tworzenie małych, rodzinnych zakładów, np. w zakresie usług ślusarskich,
- zachęcenie mieszkańców gminy do podejmowania własnych inicjatyw,
- ulgi w podatkach (zwolnienia lub stosowanie preferowanych stawek podatkowych),
- uzbrojenie terenów pod działalność gospodarczą (sieć telekomunikacyjna, sieć gazowa),

- wprowadzenie zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- powołanie instytucji otoczenia biznesu, stanowiska lud zespołu ds. przedsiębiorczości,
- uwzględnianie przedsiębiorczości w innych dokumentach strategicznych oraz włączanie przedsiębiorców do procesu przygotowywania dokumentacji strategicznej.

1.2. Wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą w gminie

Gmina na tle województwa

Tabela 4. Podstawowe wskaźniki finansowe gminy na tle województwa i grupy podobnych gmin (2018)

2018	W złotych	Jako % średniej w grupie podobnych gmin	Jako % średniej w województwie
Dochody gminy na 1 mieszkańca	4365,42	88,4	84,3
Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	1340,21	83,8	55,8
Wydatki gminy na 1 mieszkańca	4751,59	90,6	89,0
Zobowiązania gminy na 1 mieszkańca	1455,95	142,1	1109,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w gminie

W 2018 r. w gminie zarejestrowanych było 595 przedsiębiorstw zgodnie z bazą danych REGON. W grudniu 2018 r. w gminie było 95 płatników składek ZUS oraz 377 podatników osiągających przychody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Tabela 5. Liczba wpisów wg rodzaju działalności gospodarczej.

Kod PKD	Opis kodu PKD	Ilość zarejestrowanej działalności
4941Z	Transport drogowy towarów	117
4339Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	117
4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	97
4399Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	95
4333Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	88
4331Z	Tynkowanie	83
4334Z	Malowanie i szklenie	79
4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	70
4391Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	69

4322Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	63
-------	---	----

Spośród firm zatrudniających pracowników do największych należą:

- Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych „Katarzynki”,
- "RUMIŃSKI" Marek Rumiński - producent okien i drzwi,
- Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych Andrzej Kiwała,
- PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO HANDLOWE Zbigniew Rydziński (Technika grzewcza),

Ponadto mieszkańcy gminy Ryńsk zatrudnienie znajdują w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w gminach sąsiednich w tym przede wszystkim M. Wąbrzeźno.

Tabela 6. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
Podatki (podatnicy)	228	132	13	4	149
ZUS (płatnicy składek)	65	22	7	1	30
REGON		578	15	2	595

Źródło: GUS.

Liczba podmiotów różni się w zależności od źródła informacji. Dane w bazie REGON zawierają największą liczbę podmiotów, zawiera ona jednak informacje, które mogą nie być w pełni aktualne (np. nie uwzględniają przedsiębiorstw, które zawiesiły swoją działalność). Liczba podatników różni się od liczby płatników składek, przede wszystkim w grupie przedsiębiorców prowadzących działalność na własny rachunek – część z tych osób łączy tę działalność z pracą etatową, w związku z tym nie są płatnikami składek. Występują również różnice w liczbie przedsiębiorstw w zależności od wielkości. Klasyfikacja przedsiębiorstw w przypadku danych ZUS jest określona jest na podstawie liczby osób ubezpieczonych (tj. takich, za które przedsiębiorstwo opłaca składki na ubezpieczenia społeczne). W przypadku danych podatkowych, klasyfikacja wynika z deklaracji przedsiębiorców przekazanych do urzędów skarbowych.

Płatnicy składek oraz osoby ubezpieczone w gminie

Tabela 7. Liczba płatników składek według sekcji PKD (2018)

	Liczba płatników w gminie	% ogółu płatników składek w gminie	% płatników w danym sektorze w województwie
Przemysł (C-F)	41	43,2	0,2
Usługi (G-S)	40	42,1	0,1
Wybrane sekcje PKD (według największej liczby płatników)			
Budownictwo (F)	22	23,2	0,2
Przetwórstwo przemysłowe (C)	19	20,0	0,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	14	14,7	0,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	7	7,4	0,1
Transport i gospodarka magazynowa (H)	6	6,3	0,1
Sekcje zdominowane przez podmioty publiczne			
Administracja (O)	[b.d.]	[b.d.]	[b.d.]
Edukacja (P)	1	1,1	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	3	3,2	0,0
Kultura (R)	[b.d.]	[b.d.]	[b.d.]

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Wśród płatników składek, którzy opłacali składki za nie więcej niż 250 osób było łącznie 974 osób ubezpieczonych w ZUS, co stanowiło 18,2% osób w wieku produkcyjnym w gminie, w tym:

- W usługach ubezpieczonych było 560 osób, to jest 10,5% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W przemyśle ubezpieczonych było 448 osób, to jest 8,4% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W sekcjach zdominowanych przez podmioty publiczne było ubezpieczonych łącznie 257 osób, w tym 133 osób w administracji, 36 osób w sektorze opieki zdrowotnej 77 osób w sektorze edukacji oraz 11 osób w sektorze kultury, było to łącznie 4,8% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- Wśród osób ubezpieczonych było 673 kobiet i 755 mężczyzn,
- Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 423 osób i 35-44 lat – 303 osób.

Tabela 8. Liczba ubezpieczonych w zależności od płatnika składek

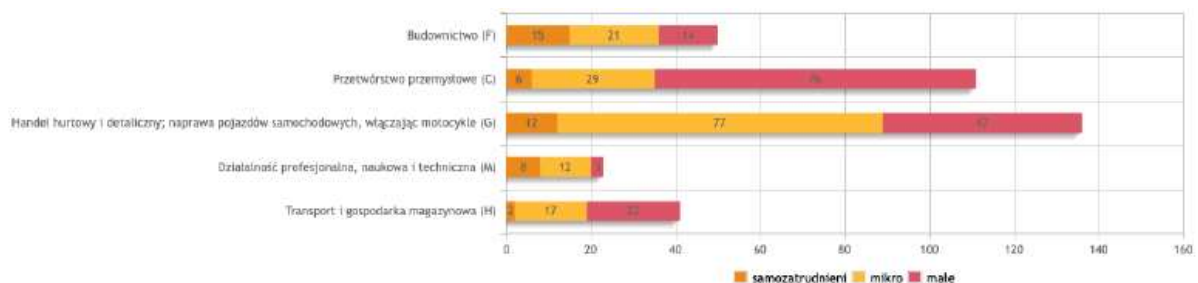
2018	Liczba osób	liczba osób na 1 płatnika składek	% zatrudnionych w grupie płatników do 249 ubezpieczonych
Samozatrudnieni nie płacący składek za inne osoby	68	1,0	7,0
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 1-9 osób	245	11,1	25,2
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 10-49 osób	320	45,7	32,9
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 50-249 osób	341	341,0	35,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Najwięcej ubezpieczonych było w sekcjach:

- Przetwórstwo przemysłowe (C) (352 osób),
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G) (216 osób),
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N) (139 osób).

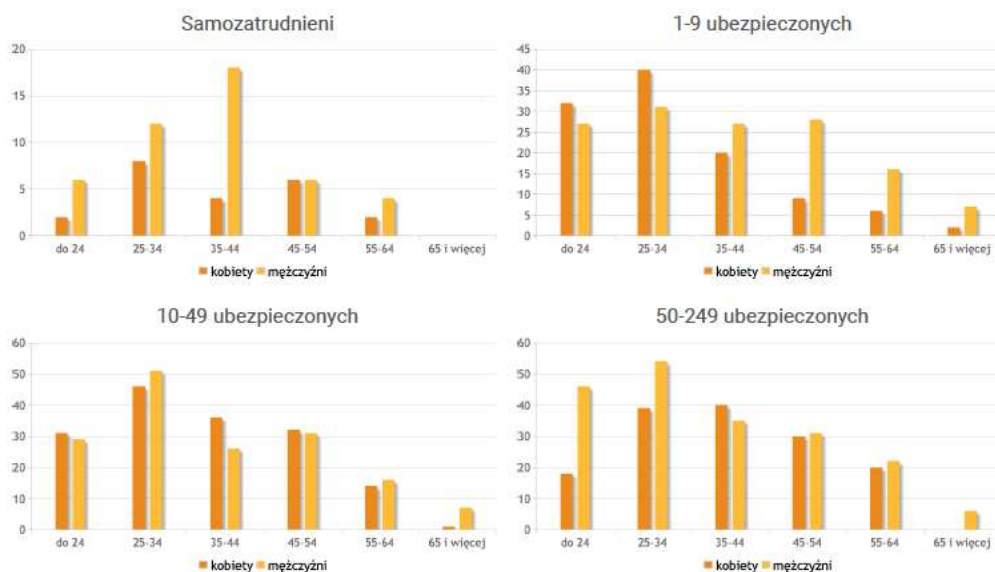
Rysunek 6. Liczba ubezpieczonych według sekcji i płatnika składek (2018)

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Wśród osób ubezpieczonych było 673 kobiet i 755 mężczyzn. Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 423 osób i 35-44 lat – 303 osób.

Rysunek 7. Liczba ubezpieczonych według wielkości płatnika składek, wieku i płci (2018)

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w gminie w grudniu 2018 r. wynosiła 2614 zł. Przeciętna podstawa wymiaru składek u kobiet jest wyższa niż u mężczyzn. Najwyższe podstawy wymiaru składek spośród głównych zidentyfikowanych sektorów według zatrudnienia odnotowane są w sekcji Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M). Podstawy wymiaru składek w sektorze MŚP są najwyższe wśród płatników zatrudniających 50-249 osób.

Tabela 9. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w złotych (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezpiecz.	10-49 ubezpiecz.	50-249 ubezpiecz.
Ogółem	2614	1414	1995	2557	3154
Kobiety	2316	1417	1764	2464	2990
Mężczyźni	2758	1411	2195	2651	3264
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Budownictwo (F)	2904	1584	2106	2589	3720
Przetwórstwo przemysłowe (C)	2577	[b.d.]	2168	2221	2982
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	2726	1509	2004	2742	2810
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	3415	1444	2528	6500	[b.d.]
Transport i gospodarka magazynowa (H)	2167	315	2105	1668	3010

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 10. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w danym typie gminy (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	94,9	79,5	93,9	98,6	93,4
Kobiety	89,8	77,6	84,1	97,0	98,0
Mężczyźni	96,0	80,5	102,3	100,2	89,1
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Budownictwo (F)	101,5	93,7	104,6	105,8	91,7
Przetwórstwo przemysłowe (C)	97,6	[b.d.]	105,6	97,1	95,8
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	108,0	79,7	105,3	117,2	86,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	115,8	102,5	107,3	209,3	[b.d.]
Transport i gospodarka magazynowa (H)	83,2	17,8	104,0	69,7	96,1

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 11. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	93,3	78,7	94,5	93,2	93,5
Kobiety	87,8	80,7	85,3	91,6	95,9
Mężczyźni	95,4	77,5	102,2	94,8	90,7
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Budownictwo (F)	101,3	95,4	107,1	99,3	95,5
Przetwórstwo przemysłowe (C)	98,9	[b.d.]	108,0	91,6	92,3
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	111,7	82,1	107,8	114,4	86,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	118,1	80,4	108,4	215,7	[b.d.]
Transport i gospodarka magazynowa (H)	87,4	17,4	101,8	69,1	95,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie

Informacja obejmuje przedsiębiorców i przedsiębiorstwa opłacające podatki dochodowe od osób fizycznych: według stawki podatkowej (formularz PIT 36), w tym również Ci, którzy zadeklarowali opłacanie podatku liniowego (PIT 36L). Kolejną grupą są przedsiębiorcy, którzy opłacają podatki ryczałtowe (na formularzach PIT 28A i PIT28B), jak również osoby prawne, płacące podatek dochodowy od osób prawnych CIT. Forma opłacania podatku zależy od formy prowadzonej działalności, a także wielkości przedsiębiorstwa.

W gminie według danych podatkowych funkcjonuje 149 przedsiębiorstw, w tej grupie 13 to przedsiębiorstwa małe, a 4 przedsiębiorstwa średnie. W grupie przedsiębiorstw

mikro dominuje rozliczanie w formie podatku PIT. W przypadku małych przedsiębiorstw 7,7% rozlicza się w ramach podatku CIT, a 84,6% korzysta z rozliczenia się w formie podatku liniowego (PIT-36L). Przedsiębiorstwa średnie są płatnikami podatku CIT.

Tabela 12. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	127	69	1	0	197
PIT 36L	9	37	11	3	60
PIT 28A	92	10	0	0	102
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	16	1	1	18
Łącznie	228	132	13	4	377

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie

Łącznie przychody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) rozliczających się w gminie wyniosły 232 792 071 zł.

Tabela 13. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	16 596 560	23 679 470	1 130 430	0	41 406 460
PIT 36L	16 533 700	42 757 100	56 846 000	64 542 300	180 679 100
PIT 28A	7 453 670	1 361 401	0	0	8 815 071
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	7 436 055	391 035	34 648 280	42 475 370
Łącznie	40 583 930	75 234 026	58 367 465	99 190 580	273 376 001
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	25,9	35,0	1,6	37,4	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Dochody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) w gminie łącznie wyniosły 25 550 401 zł, co stanowiło 11,0% ogółu przychodów.

Tabela 14. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszone o koszty uzyskania przychodów) w 2018

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	3 237 330	2 067 810	136 895	0	5 442 035
PIT 36L	2 843 600	6 598 700	8 935 300	711 900	19 089 500
PIT 28A	6 968 081	1 277 880	0	0	8 245 961
CIT	0	779 381	249 765	4 792 770	5 821 916
Łącznie	13 049 011	10 723 771	9 321 960	5 504 670	38 599 412
Jako % przychodu	32,2	14,3	16,0	5,5	14,1
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	33,8	27,8	24,2	14,3	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przeciętne przychody na jednego podatnika w zależności od wielkości przedsiębiorstwa oraz sposobu rozliczania się przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 15. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	130 681,57	343 180,72	1 130 430,00	0,00	210 185,08
PIT 36L	1 837 077,78	1 155 597,30	5 167 818,18	21 514 100,00	3 011 318,33
PIT 28A	81 018,15	136 140,10	0,00	0,00	86 422,26
PIT 28B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CIT	0,00	464 753,44	391 035,00	34 648 280,00	2 359 742,78
Łącznie	177 999,69	569 954,74	4 489 805,00	24 797 645,00	725 135,28

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 16. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	109,6	64,3	98,1	0,0	81,5
PIT 36L	135,2	60,9	78,0	401,3	130,0
PIT 28A	135,6	60,1	0,0	0,0	96,1
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	78,8	6,1	249,9	100,7
Łącznie	89,3	73,6	76,2	231,0	116,7

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 17. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie

Projekt „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	516,2	78,5	66,2	0,0	95,1
PIT 36L	141,5	60,1	80,2	67,1	144,6
PIT 28A	139,6	66,1	0,0	0,0	98,6
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	47,3	4,4	55,9	39,6
Łącznie	57,6	64,9	64,2	43,7	50,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

1.3. Kluczowi interesariusze gospodarki w gminie

Instytucje otoczenia biznesu

- **Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska** – organizacja skupiająca członków z sektora publicznego, społecznego, gospodarczego oraz mieszkańców gmin: Ryńsk, Książki, Dębowa Łąka oraz miasto Wąbrzeźno realizująca działania związane z rozwojem konkurencyjności przedsiębiorczości na terenie Lokalnej Strategii Rozwoju poprzez wspieranie konkurencyjności istniejących mikroprzedsiębiorstw oraz pomoc w tworzenie nowych.
- **Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Wąbrzeskiego** - organizacja zrzeszająca przedsiębiorców z terenu powiatu wąbrzeskiego, która ma na celu wspieranie przedsiębiorstw w zakresie rozwoju, reklamy, kontaktów z JST, a także doradztwo w zakresie korzystania z funduszy europejskich. Członkowie Stowarzyszenia spotykają się raz w miesiącu, celem wspólnej wymiany doświadczeń, oraz ukierunkowania działań Stowarzyszenia.
- **Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Wąbrzeźnie** - stowarzyszenie współpracujące i działające na rzecz osób prowadzących działalność gospodarczą prowadzące również biuro rachunkowe.

Rozdział 2. Wnioski z diagnozy i analiza SWOT

SWOT to jedna z najbardziej popularnych metod analizy strategicznej organizacji. Pozwala ona skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Głównym celem analizy jest określenie aktualnej pozycji badanego przedmiotu i jej perspektyw, a wraz z tym najlepszej strategii postępowania.

Sama nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter słów czynników klasyfikujących możliwości firmy. Nazwa metody to akronim utworzony z pierwszych liter wyrazów, które określają cztery kategorie czynników strategicznych.

Posługując się ustaleniami diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Ryńsk oraz wynikami przeprowadzonych konsultacji wśród lokalnych przedsiębiorców, przeprowadzono poniższą analizę strategiczną:

Mocne strony

- wielofunkcyjność (tereny rolnicze, tereny inwestycyjne dogodne dla rozwoju przemysłu, tereny rekreacyjne),
- lokalizacja gminy (dogodne położenie, pomiędzy Toruniem i Grudziądzem, niedaleko Gdańska, blisko autostrady A1, dzięki temu można prowadzić biznes zarówno w okolicy jak i na wybrzeżu. W środku gminy znajduje się miasto Wąbrzeźno i miejscowości bezpośrednio graniczące z tym miastem są atrakcyjne pod względem osiedlania – osoby wracające z zagranicy osiedlają się na ich terenach),
- infrastruktura (dobry układ komunikacyjny oraz dostęp do autostrady A1),
- dobre tereny inwestycyjne (gmina uczestniczy w kilku programach mających na celu promowanie tych terenów),
- dobre zarządzanie,
- prężnie rozwijający się przemysł,
- dobra atmosfera do funkcjonowania przedsiębiorców,
- dobre miejsce do życia (przyjaźni, pracowici, otwarci ludzie; można wiele rzeczy załatwić po przyjacielsku z uwagi na to, że mieszkańcy się znają),
- dobre warunki dla rozwoju turystyki (tereny rekreacyjne, lasy, jeziora, ośrodek wypoczynkowy w Przydworzu znany w różnych regionach kraju),
- dobra obsługa w urzędzie gminy (pracownicy urzędu są pomocni, wsparcie wójta),
- LGD Ziemia Wąbrzeska (pomaga w zakresie uzyskania wsparcia, są ogłaszane konkursy dla przedsiębiorców),
- bardzo dobre funkcjonowanie w gminie Rolniczego Handlu Detalicznego (RHD).

Słabe strony

- słabo wykorzystany potencjał turystyczny w porównaniu z innymi gminami,

- droga na Chełmno,
- słabe wykorzystanie funduszy unijnych z punktu widzenia rozwoju biznesu, stworzenia nowych miejsc pracy,
- niski poziom przedsiębiorczości,
- brak inwestorów gotowych do rozwoju,
- ilość miejsc pracy.

Szanse

- tendencja wzrostowa w sprzedaży działek budowlanych na terenie gminy zwłaszcza w okolicach miasta,
- perspektywy zwiększenia środków na rozwój biznesu w gminie,
- wzrost zainteresowania (zwłaszcza ludzi z wielkich miast) produktami ekologicznymi, zdrowymi, lokalnie wytworzonymi,
- trend związany z korzystaniem z lokalnych posiłków gotowych,
- rozwój przedsiębiorczości,
- wykorzystanie potencjału turystycznego,
- agroturystyka.

Zagrożenia

- zmiany demograficzne (sporo osób wyjechało za granicę w poszukiwaniu lepszej pracy stabilnego, dostatniego życia),
- tendencja pracowników do zmiany miejsca zatrudnienia (brak lojalności nawet w przypadku, gdy firma w nich inwestuje np. w szkolenia, często są to młode osoby, jeszcze nieukształtowane pod względem planów życiowych, bojące się wyzwań, stresu; duże roszady wśród pracowników w porównaniu z okresem 5 lat wstecz),
- brak dostępu do wykwalifikowanej kadry w wyniku likwidacji szkół zawodowych w przeszłości,
- brak porozumienia między przedsiębiorcami, którzy wprowadzają nowe pomysły, a ośrodkami naukowymi, które mogłyby coś odpowiedzieć; żeby środki unijne były w pełni wykorzystane.

Rozdział 3. Cele i priorytety Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

Struktura logiki priorytetów i celów opiera się na bazujących w praktyce planowania rozwoju zasadach i logice celu strategicznego, priorytetów sektorowych i horyzontalnych oraz celów szczegółowych wraz z wynikającymi z nich wskaźnikami.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Ryńsk na lata 2021-2027 oparty jest na celu strategicznym koncentrującym się na **wzmacnianiu przedsiębiorczości i kreatywności mieszkańców oraz podnoszeniu, jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Ryńsk.**

W Programie ustalono istotne priorytety sektorowe (PS), służące budowaniu niezbędnej dla tego dokumentu strategicznego logiki celów i priorytetów. Wyróżniono priorytety sektorowe obejmujące macierz, na którą składają się trzy obszary działań oraz trzy grupy interesariuszy systemu MŚP w gminie. Logika priorytetów sektorowych obejmuje zatem siedem PS, ułożonych w następujący sposób:

Tabela 18. Priorytety sektorowe obejmujące 3 obszary działań oraz 3 grupy interesariuszy systemu MŚP w gminie

	MŚP	Instytucje Otoczenia Biznesu	Administracja gminy
Polityka fiskalna	nie dotyczy	nie dotyczy	PS 5
Działania Inwestycyjne (twarde)	PS 1	PS 3	PS 6
Działania Inwestycyjne (miękkie) - edukacja, promocja gospodarcza, stymulowanie przedsiębiorczości	PS 2	PS 4	PS 7

Źródło: Zespół badawczy SGH.

O ile polityka fiskalna na poziomie JST może być inicjowana tylko i wyłącznie przez gminę, o tyle pozostałe obszary aktywności – inwestycyjne – mogą być inicjowane przez każdą ze stron i obejmują działania o charakterze „twardym” (np. inwestycje w zasoby i infrastrukturę) oraz o charakterze „miękkim” (np. szkolenia, programy edukacyjne, promowanie gospodarki, stymulowanie przedsiębiorczości itp.). Zidentyfikowane PS pozwalają przyporządkować każdy ze zgłaszanych w kolejnym etapie projektów (inicjatyw) do określonego PS i w ten sposób koordynować poziom środków na ich finansowanie.

POLITYKA FISKALNA:

PS5 - Polityka fiskalna sprzyjająca konkurencyjności i rozwojowi przedsiębiorczości

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE (TWARDE):

PS1 - Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności sektora MŚP

PS3 - Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu

PS6 - Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności Gminy

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE (MIĘKKIE) EDUKACJA, PROMOCJA GOSPODARCZA, STYMULOWANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI:

PS2 - Budowa wysokiej, jakości kapitału ludzkiego w sektorze MŚP

PS4 - Budowa wysokiej, jakości kapitału ludzkiego w lokalnych Instytucjach Otoczenia Biznesu

PS7 - Budowa wysokiej, jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie

Tak przyjęta logika priorytetów sektorowych pozwoliła na wyodrębnienie celów horyzontalnych i szczegółowych Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego, które przedstawiają się następująco:

CELE HORYZONTALNE (CH)

W kontekście zdefiniowania listy celów proponuje się następującą listę celów horyzontalnych:

CH 1 - Wzrost innowacyjności i konkurencyjności

CH 2 - Wzrost produktywności

CH 3 - Wzrost współpracy

Celom horyzontalnym zostaną przypisane określone wskaźniki, np.:

CH 1:

- Liczba MŚP w obszarze RIS (20)
- Liczba wdrożeń innowacji produktowych (8)

CH 2:

- Przychody ze sprzedaży (Wartość wskaźnika zostanie uzgodniona w porozumieniu z przedsiębiorstwami)

CH 3:

- Liczba inicjatyw międzysektorowych zainicjowanych w danym okresie (10)
- Liczba inicjatyw międzyregionalnych zainicjowanych w danym okresie (5)
- Liczba inicjatyw międzynarodowych zainicjowanych w danym okresie (2)

CELE SZCZEGÓŁOWE (CS)

W oparciu o proponowaną wyżej strukturę celów horyzontalnych oraz trzy grupy interesariuszy systemu MŚP w gminie proponuje się następującą logikę CS:

Tabela 19. Logika celów szczegółowych w gminie

	MŚP	Instytucje Otoczenia Biznesu	Administracja gminy
Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	CS 1	CS 4	CS 7
Wzrost produktywności	CS 2	CS 5	CS 8
Wzrost współpracy	CS 3	CS 6	CS 9

Źródło: Zespół badawczy SGH

Rozdział 4. Inicjatywy Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

4.1. Proces składania i zatwierdzania propozycji inicjatyw

Opracowując propozycję projektów, które znalazły się w LPRG i dla których opracowano przykładowe propozycje inicjatyw wzięto pod uwagę propozycje, które wynikają z założeń do wcześniej powstałych strategii oraz dokumentów planistycznych. Inicjatywy uzupełniono o pomysły, które wypłynęły od przedsiębiorców, uzgodnione wewnętrznie przez jednostki gminy.

W przypadku procedowania działań zmierzających do rozwoju lokalnego należy mieć na uwadze:

- uwzględnienie różnorodnych form konsultacji, takich jak internetowe, bezpośrednie spotkania, grupy fokusowe,
- dostępność konsultacji dla osób niepełnosprawnych,
- informacje o konsultacjach rozpowszechniane przez różnorodne kanały, takie jak strona internetowa, kontakt bezpośredni, inne media, lokalne portale.

Z uwagi na czas pandemii COVID-19 przypadający na okres opracowania niniejszego Lokalnego Programu Gospodarczego konsultacje takie przeprowadzono min. poprzez:

- Spotkania fokusowe przeprowadzone w formule on-line,
- Konsultacje telefoniczne z interesariuszami,
- Spotkanie z zespołem projektu REGIOGMINA,
- Spotkanie z opiekunem projektu i przedsiębiorcami,

W trakcie okresu styczeń-wrzesień 2021 nastąpiło zebranie, omówienie oraz opracowanie inicjatyw, które zaplanowane do realizacji w ramach LPRG.

Zakłada się, że rozszerzenie listy tych projektów, będzie możliwe w powiązaniu z procesem monitoringu operacyjnego, którego celem jest określenie stopnia realizacji zadań już zapisanych w LPRG. Monitoring taki winien być prowadzony nie rzadziej niż raz na 2 lata, a zgłoszone projekty poddane konsultacjom społecznym w zależności od sytuacji epidemiologicznej w kraju w formule on-line, bądź stacjonarnej.

4.2. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG

Tabela 20. Fiszka projektowa nr 1

Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych w Wałyczu – etap 1
Podmiot inicjujący i realizujący projekt	Gmina Ryńsk
Partnerzy projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna • Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Bydgoszczy • Sektor prywatny

Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt	PS 6 - Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem projektu jest poprawa warunków prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej na terenach objętych patronatem PSSE w miejscowości Wałycz, wyróżniających się dogodną lokalizacją, poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje, tj. uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, kanalizację deszczową, sanitarną, teletechniczną, sieci wodociągowe, nawierzchnie ulic, chodników, dróg rowerowych, parkingów oraz oświetlenie.
Koszt całkowity projektu w zł	505.000,00 zł
Projekt przewidziany do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Tak
Źródła finansowania projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Regionalnego Programu Operacyjnego • Środki rządowe • Środki gminy
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu	<p>Działanie długoterminowe podzielone na etapy uzależnione od stopnia zainteresowania terenami inwestycyjnymi. Etap pierwszy polega na przygotowaniu dokumentacji i budowie drogi dojazdowej do wydzielonych działek ewidencyjnych na terenie inwestycyjnym w Wałycz. Kolejne etapy zakładają uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną tj. kanalizację deszczową, sanitarną, teletechniczną, sieci wodociągowe w zależności od potrzeb inwestorów.</p> <p>Realizacja projektu wiąże się ze zdiagnozowanym w LPRG potrzebą wpierania przedsiębiorczości na obszarach wiejskich oraz uzbrojenie terenów pod działalność gospodarczą Ponadto projekt wiąże się z zadaniami wpisanymi w Strategię Rozwoju Gminy Ryńsk.</p>
Stan przygotowań do realizacji projektu	Zadanie wpisane do Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2022-2028
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2021 – 5.000,00 zł dokumentacja, 2022 – 500.000,00 zł budowa drogi, 2023 – 2028 kolejne etapy
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2022
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kwartał 2028

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21. Fiszka projektowa nr 2

Nazwa projektu	Wyodrębniona jednostka ds. obsługi inwestorów zewnętrznych
Podmiot inicjujący i realizujący projekt	Gmina Ryńsk
Partnerzy projektu	Lokalna Organizacja Gospodarcza
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt	PS 4 - Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem projektu jest podniesienie jakości obsługi inwestora w JST poprzez objęcie kompleksowym programem szkoleniowo-doradczym uczestników projektu w zakresie obsługi inwestora oraz wdrożenie lub zmodernizowanie w grupie docelowej procedur współpracy z inwestorem, rozwiązań podnoszących atrakcyjność inwestycyjną JST, w szczególności przygotowanie, upowszechnianie, aktualizację informacji o ofercie inwestycyjnej JST. Wysoka jakość kapitału ludzkiego zapewniająca konkurencyjność i innowacyjność gminnych MSP.
Koszt całkowity projektu w zł	80.000,00 zł – koszt 2 etatów przez 12 m-cy 15.000,00 zł – promocja projektu
Projekt przewidziany do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Nie
Źródła finansowania projektu	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Środki Regionalnego Programu Operacyjnego</u> • <u>Środki gminy</u>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu	Ważnym aspektem aktywności władz samorządowych w zakresie polityki proinwestycyjnej jest odpowiednie przygotowanie struktur urzędu do pozyskiwania i obsługi inwestorów. Wydzielenie odrębnej komórki organizacyjnej umożliwia uniknięcie sporów kompetencyjnych w obrębie jednostki, skraca czas obsługi inwestora, ale także zwiększa wiarygodność urzędu, jako potencjalnego partnera procesu inwestycyjnego. Wspecjalizowane komórki do spraw obsługi inwestorów zajmują się zwykle również promocją gminnych ofert inwestycyjnych, dzięki czemu bardziej skuteczne jest przyciąganie inwestorów zewnętrznych.
Stan przygotowań do realizacji projektu	Pracownicy urzędu uczestniczą w szkoleniach związanych z obsługą inwestora podnosząc swoje kwalifikacje związane zarówno z promocją terenów inwestycyjnych jak i obsługą inwestora. Planuje się połączenie tego z Lokalną Organizacją Gospodarczą by wsparcie ze strony urzędu odbywało od momentu

Projekt „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

	pozyskania inwestora po funkcjonowanie przedsiębiorstwa.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2021 – prace nad utworzeniem LOG
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	I kwartał 2022 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kwartał 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22. Fiszka projektowa nr 3

Nazwa projektu	Kluby Seniora w Gminie Ryńsk
Podmiot inicjujący i realizujący projekt	Gmina Ryńsk
Partnerzy projektu	<ul style="list-style-type: none"> Wąbrzeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt	PS 7 - Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych i społecznych w Gminie Ryńsk dla 72 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w okresie działania Klubów Seniora. Poprzez aktywizację osób starszych oddziałuje się na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP.
Koszt całkowity projektu w zł	1 271 556,00 zł
Projekt przewidziany do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Tak
Źródła finansowania projektu	<ul style="list-style-type: none"> <u>Środki Regionalnego Programu Operacyjnego</u> <u>Środki gminy</u>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu	<p>Projekt skierowany jest do seniorów i ich opiekunów, będących mieszkańcami Gminy Ryńsk. Kluby Seniora funkcjonują w miejscowościach: Czystochleb, Myśliwiec, Nielub, Orzechówko. Szczegółowy sposób funkcjonowania klubów dostosowany jest do potrzeb i oczekiwań uczestników. Kluby Seniora funkcjonują przez 5 dni w tygodniu, po 4 godz. dziennie.</p> <p>W każdym klubie planowane są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spotkania integracyjne seniorów, - spotkania z lekarzem geriatrą, - warsztaty artystyczno/rękodzielnicze, - zajęcia rekreacyjno-ruchowe, - warsztaty psychologiczne, - wyjazdy integracyjne (basen, solanki, itp.), - wyjazdy np. do kina/teatru/opretekki, - imprezy integracyjne. <p>W ramach projektu zorganizowany jest bezpłatny</p>

	dowozów uczestników.
Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt w trakcie realizacji
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	I kwartał 2021 – rekrutacja II kwartał 2021 – Funkcjonowanie Klubów Seniora
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2021 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kwartał 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23. Fiszka projektowa nr 4

Nazwa projektu	Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb przedsiębiorców – rozwój sieci dróg
Podmiot inicjujący i realizujący projekt	Gmina Ryńsk
Partnerzy projektu	Powiat wąbrzeski
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt	PS 1 - Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem projektu jest poprawa infrastruktury technicznej w postaci sieci drogowej, która stanie się impulsem dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich a także spowoduje, że gmina będzie atrakcyjniejsza dla inwestorów zewnętrznych. Poprawa stanu infrastruktury technicznej wpłynie na wysoką konkurencyjność i innowacyjność gminnych MSP
Koszt całkowity projektu w zł	14 749 772,00 zł
Projekt przewidziany do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Tak
Źródła finansowania projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Regionalnego Programu Operacyjnego • Środki rządowe • Środki województwa
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu	Odpowiednie warunki (m.in. infrastrukturalne – budowa dróg gminnych) pobudzą do działania, zainicjują tworzenie przedsiębiorstw dających pracę i dochody im samym oraz okolicznej ludności. Do zadań władz lokalnych powinno należeć stymulowanie takich postaw, gdyż jest to wspólny interes wszystkich mieszkańców i osób, które odpowiadają za rozwój danego obszaru zwłaszcza wiejskiego.
Stan przygotowań do realizacji projektu	Realizacja celu odbywa się sukcesywnie od 2009 roku, kiedy to nastąpiła intensyfikacja modernizacji sieci drogowej w gminie Ryńsk.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2021 – 296 000,00 zł 2022 – 1 425 000,00 zł 2023 – 15 383 772,00 zł 2024 – 575 000,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	IV kwartał 2021 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kwartał 2028 r.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24. Fiszka projektowa nr 5

Nazwa projektu	Wzmocnienie potencjału turystycznego poprzez rozwój agroturystyki
Podmiot inicjujący i realizujący projekt	Gmina Ryńsk
Partnerzy projektu	Sektor prywatny
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt	PS 2 - Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Promocja i wspieranie gospodarstw agroturystycznych znajdujących się na terenie gminy w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj) wpłynie znacząco na rozwój i poprawę konkurencyjności gminy.
Koszt całkowity projektu w zł	170.000,00 zł
Projekt przewidziany do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Tak
Źródła finansowania projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Regionalnego Programu Operacyjnego • Środki rządowe • Środki województwa
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu	<p>Tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju gospodarstw agroturystycznych poprzez szeroko rozumianą promocję, która przyczynia się do rozwoju MSP.</p> <p>W ramach projektu planuje się promowanie działalności agroturystycznej w gminie, promocja usług turystycznych i rekreacyjnych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy. Wykorzystanie walorów turystycznych gminy. Wzajemne wsparcie w zakresie reklamy i promocji.</p>
Stan przygotowań do realizacji projektu	Początek projektu przewidziany na rok 2022
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022-2028 – stały nabór inicjatyw oraz realizacja
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	I kwartał 2022
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kwartał 2028

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 25. Fiszka projektowa nr 6

Nazwa projektu	Rozwój turystyki poprzez poprawę infrastruktury wypoczynkowej nad jeziorem Wieczno
Podmiot inicjujący i realizujący projekt	Gmina Ryńsk
Partnerzy projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Bydgoszczy • Sektor prywatny
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt	PS 6 - Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem projektu jest poprawa warunków turystycznych poprzez budowę, rozbudowę infrastruktury turystycznej oraz zagospodarowanie terenów przy jeziorze Wieczno. Poprzez dopasowanie infrastruktury technicznej do potrzeb przedsiębiorców
Koszt całkowity projektu w zł	120.000,00 zł
Projekt przewidziany do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Tak
Źródła finansowania projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Regionalnego Programu Operacyjnego • Środki rządowe • Środki gminy
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu	Działanie długoterminowe podzielone na etapy. Rozbudowa infrastruktury turystycznej odbywa się sukcesywnie od kilku lat, czyniąc z Ośrodka Wypoczynkowego w Przydworzu coraz atrakcyjniejsze miejsce. Po przeprowadzeniu inwestycji kanalizacyjnej, modernizacji pomostu, budowie budynku obsługi planuje się przebudowę budynku hotelowego Przydworzu, co ostatecznie wpłynie na poprawę infrastruktury rekreacyjnej i pobudzi rozwój oraz poprawę konkurencyjności Gminy. OW Przydwórz stanie atrakcyjniejszy dla potencjalnych MSP.
Stan przygotowań do realizacji projektu	Zadanie wpisane do Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2022-2028
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022 – Przebudowa budynku hotelowego w Przydworzu
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2022
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kwartał 2022

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 5. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego z dokumentami o charakterze strategicznym

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany z uwzględnieniem założeń dokumentów strategicznych, operacyjnych i planistycznych, tworzonych na różnych szczeblach polityki rozwoju. Przyjęte kierunki i cele rozwojowe są zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych obowiązujących na następujących poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym, lokalnym, miejscowym

5.1. Powiązania z gminnymi dokumentami strategicznymi

Głównym dokumentem określającym strategię oraz wyznaczone cele, podejmowane działania i czynniki motywujące gminę do rozwoju jest **Strategia Rozwoju Gminy Wąbrzeźno¹ na lata 2016 – 2023**. W dokumencie określono trzy strategiczne cele rozwoju Gminy Ryńsk wyznaczone w ramach trzech priorytetów (I. Rozwinięta gospodarka, II. Nowoczesna infrastruktura, III. Aktywne społeczeństwo). Priorytety te określają najważniejsze sfery, które najpilniej potrzebują interwencji na terenie Gminy. Wyznaczonym celem strategicznym przyporządkowano odpowiednio cele operacyjne oraz szczegółową analizę kierunków działania i wyznaczonych w ich ramach zadań.

Spójna diagnoza LPRG i Strategii powoduje, że oba dokumenty wskazują podobny, tożsamy katalog celów i kierunków działań. LPRG wpisuje się w całości w priorytet nr I – **Rozwinięta gospodarka**, którego celem strategicznym jest właśnie rozwój **przedsiębiorczości na terenie gminy**. Jego realizacja odbywa się poprzez cele operacyjne:

- I. 1. Rozwój przedsiębiorczości i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy,
- I.2. Pozyskanie inwestorów,
- I.3. Rozwój turystyki i rekreacji.

Poza tym LPRG poprzez działania polegające na rozwoju i poprawie stanu infrastruktury technicznej wpisuje się cel strategiczny II: **Rozwinięta infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska**, w ramach priorytetu: **Nowoczesna Infrastruktura**. Istotnym kierunkiem działań w ramach Priorytetu III **Aktywne Społeczeństwo** i celu operacyjnego III.2. **Zwiększenie aktywności społecznej i wzrost integracji mieszkańców** są działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy i wpisujące się w to kluby seniora w Gminie Ryńsk.

Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym jak i gospodarczym jest głównym celem **Lokalnego Programu**

¹ Zmiana nazwy gminy z Gmina Wąbrzeźno na Gmina Ryńsk nastąpiła z dniem 1 stycznia 2017 roku.

Rewitalizacji dla Gminy Ryńsk na lata 2017-2023. Określone w programie rewitalizacji cele odpowiadają na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy, osadzone w sferze społecznej oraz technicznej. Zawarte w LPRG działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP oraz działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy wpisują się w główne cele programu rewitalizacji **Cel 1 - Wzrost aktywności społecznej i zmniejszenie wykluczenia społecznego** oraz **Cel 2. Wzrost poziomu edukacji.**

Spójność obejmuje także z opracowywaną **Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych** na terenie Gminy Ryńsk. Biorąc pod uwagę koncentrację programu na problemach sfery społecznej gminy, uwzględniono powiązania z wieloletnim dokumentem programowym, który powstał w celu zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wizja rozwoju społecznego Gminy określona w Strategii ma doprowadzić do współpracy ze sobą mieszkańców, dla osiągnięcia wspólnego celu, a tym samym ograniczenia zjawiska izolacji społecznej. Temu celowi służą ustalone w strategii cele strategiczne i operacyjne, które m.in. polegają na **diagnozowaniu i przeciwdziałaniu przyczyn ubóstwa, bezrobocia oraz czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej oraz zapewnieniu usług opiekuńczych dla ludzi starszych, pomocy osobom niepełnosprawnym**, w które wpisują się inicjatywy zawarte w LPRG.

5.2. Powiązania z dokumentami strategicznymi i działaniami innych gmin

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Wąbrzeskiego stanowi instrument umożliwiający podjęcie zintegrowanych działań na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych w ramach trzeciego poziomu polityki terytorialnej w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego. Polityka terytorialna jest narzędziem służącym do realizacji założeń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 poprzez wykorzystanie m.in. środków unijnych, a w szczególności środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Zaktualizowany w 2020 roku dokument przedstawia cele strategiczne i operacyjne, dzięki którym będzie możliwa realizacja założeń strategii. Jednym z głównych celów strategicznych programu jest szeroko rozumiany **rozwój gospodarczy** realizowany m.in. poprzez **rozwój terenów inwestycyjnych, rozwój instytucji otoczenia biznesu, promocję gospodarczą obszaru, rozwój przedsiębiorczości, rozwój turystyki i agroturystyki**. Tymi działaniami dokument ten jest kompatybilny z tworzonym LPRG.

Podstawowym dokumentem strategicznym na szczeblu wojewódzkim, z którym LPGR wyraża kompatybilność jest **Projekt Programu Rozwoju Gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego** utworzony w lipcu 2021 roku, który co prawda odwołuje się do głównych celów zawartych w Strategii rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+. Według przedmiotowego Programu, szczególnie istotnym obszarem strategii jest Gospodarka, w ramach której wyznaczono jeden cel główny: konkurencyjna gospodarka. Przyporządkowano mu w programie siedem celów operacyjnych odzwierciedlających wzrost aspiracji regionu. Należą do nich:

- I. Odbudowa gospodarki po COVID-19,

- II. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia,
- III. Rozwój przedsiębiorczości,
- IV. Rozwój rolnictwa,
- V. Rozwój turystyki,
- VI. Internacjonalizacja gospodarki,
- VII. Nowoczesny rynek pracy.

Inicjatywy zawarte w niniejszym programie wpisują się cele zawarte w projekcie Programu Rozwoju Gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Ryńsk na lata 2021-2027 wpisuje się w wojewódzkie dokumenty strategiczne, w tym **Strategię rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+** poprzez realizację celów w ramach priorytetu „Konkurencyjna gospodarka”. Realizacja zadań przyczyni się do realizacji celu „Gospodarka i miejsca pracy”, poprzez zwiększenie szans rozwojowych regionalnych przedsiębiorstw z różnych branży. Jak wskazano w Strategii „Podstawowym i bezpośrednim celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Gospodarka i miejsca pracy” jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia, ale celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości, rozumiany zarówno jako zwiększanie liczby zarejestrowanych podmiotów, jak i zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących.” Zaoferowane usługi w ramach LOG w sposób bezpośredni przyczynią się do zwiększenia potencjału podmiotów już funkcjonujących.

LPRG dla Gminy Ryńsk wpisuje się również w dokumenty strategiczne zaplanowane dla nowego okresu programowania w tym **Strategii Przyspieszenia 2030+ Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego**. Cel strategiczny i cele szczegółowe LPRG wpisują się w Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka oraz związane z nim Cele operacyjne:

31. Odbudowa gospodarki po COVID-19,
32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia,
33. Rozwój przedsiębiorczości,
34. Rozwój sektora rolno-spożywczego,
35. Rozwój turystyki,
36. Internacjonalizacja gospodarki,
37. Nowoczesny rynek pracy.

Związek z tym celem implikuje również zgodność LPRG z pozostałymi planowanymi programami strategii wojewódzkich, bezpośrednio nawiązujących do przedmiotu rozwoju gospodarczego (cel: Konkurencyjna gospodarka).

W przypadku dokumentów strategicznych na poziomie krajowym Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Ryńsk wpisuje się w cele **Strategii Rozwoju Kraju 2020** (Obszar Strategiczny II "Konkurencyjna gospodarka", Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki). W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego regionów wspierane mają być lokalne systemy gospodarcze w kierunku wykorzystywania lokalnych dóbr i kapitału ludzkiego dla wytwarzania produktów, jak też ich sprzedaż możliwie blisko miejsca wytworzenia, również wdrażane będą działania stymulujące modernizację i poprawę innowacyjności i opłacalności produkcji rolno-spożywczej, wzmacniające funkcje

środowiskowe i publiczne rolnictwa i rybactwa oraz wspierające dywersyfikację źródeł dochodów gospodarstw domowych związanych z rolnictwem lub rybactwem. Poprzez zainicjowane projekty realizowane będą powyższe priorytetowe kierunki interwencji publicznej.

Działania inwestycyjne podejmowane przez samorząd lokalny powinny być zbieżne z celami ustalonymi na poziomie Unii Europejskiej. Poniżej znajduje się powiązanie wskaźników kontekstowych z LPRG dla Gminy Ryńsk z dokumentami strategicznymi przyjętymi na poziomie europejskim:

- **Strategią Europejski Zielony Ład** – w zakresie zgodności z Celem operacyjnym „Zwiększenie efektywności energetycznej i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych”
- **Strategią MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy oraz Transformacją cyfrową w Europie 2030** poprzez nadanie priorytetowi w zakresie tworzenia infrastruktury technicznej dopasowanej do potrzeb przedsiębiorców (światłowod)
- Nową strategią przemysłową dla Europy w zakresie pozostałych celów bezpośrednio powiązanych z przyjętymi w tym dokumencie strategicznymi celami odnoszącymi się do wzrostu produktywności, konkurencyjności oraz innowacyjności europejskiej gospodarki.

Rozdział 6. Monitorowanie i ewaluacja realizacji programu

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Ryńsk na lata 2021-2027 est dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, który określa wizje i cele rozwoju przedsiębiorczości, a także wskazuje na sposoby ich osiągnięcia. Podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację jest Gmina. Władze Gminy nie dysponują środkami przymusu wobec podmiotów niezależnych, dlatego istotnym jest, aby włączyły się one na zasadzie partnerstwa w proces konsultowania, uchwalania, wdrażania oraz ewaluacji Programu. Funkcja Gminy opiera się na odpowiedzialności za projekty i działania leżące wyłącznie w jej kompetencjach ustawowych.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) w art. 17 określa zawartość programów rozwoju. Zgodnie z ustawowymi zapisami, program określa w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym,
2. cel główny i cele szczegółowe w nawiązaniu do średniookresowej strategii rozwoju kraju, narodowej strategii spójności lub strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, wraz z określonymi wskaźnikami;
3. priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie terytorialnym, w tym w ujęciu wojewódzkim;
4. sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych;
5. plan finansowy, w tym:
 - a) źródła finansowania realizacji programu,
 - b) kwotę środków przeznaczonych na finansowanie realizacji programu i jej podział między poszczególne priorytety,
 - c) informację o wysokości współfinansowania na poziomie programu i priorytetów;
6. podstawowe założenia systemu realizacji.

Monitoring prowadzi się w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji LPRG, co w konsekwencji – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji LPRG.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację procesów (organ, stanowisko, zespół lub komórka w ramach urzędu gminy) w ramach LPRG jest Wójt Gminy. Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji prowadzona jest na początku, w połowie i na koniec wdrażania LPRG. Mechanizmy umożliwiające wprowadzanie zmian wynikających z prowadzonej oceny realizacji instrumentów i działań (aktualizacja LPRG) to min. możliwość modyfikowania inicjatyw służących realizacji celów LPRG.

Istota systemu monitorowania i ewaluacji

Ewaluacja ma na celu podnoszenie, jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Rekomenduje się, aby przy ewaluacji wykorzystać m.in. formę warsztatu z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji LPRG jest cel główny i cele szczegółowe wytyczone w LPRG. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań wyznaczonych w LPRG. Proponuje się zaproponowanie formuły systemu monitorowania i ewaluacji opartego na monitorowaniu operacyjnym i strategicznym.

Monitoring operacyjny

Na poziomie operacyjnym monitoring stanu wdrażania LPRG przeprowadzany będzie na podstawie dwuletnich raportów opisujących działania podejmowane w zakresie realizacji zadań strategicznych. Raporty te przygotowywane będą przez Referaty merytoryczne Urzędu Gminy odpowiedzialne za prowadzenie działań w ramach wyznaczonych zadań strategicznych. Monitoring na poziomie operacyjnym może stać się podstawą dokonania aktualizacji LPRG, jeśli na podstawie przedstawionych informacji uwidoczni się taka potrzeba.

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w LPRG. Monitoring taki winien być prowadzony częściej niż monitoring strategiczny. Monitoring taki nie powinien być dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania LPRG są ostatnie miesiące roku kalendarzowego. Monitoring operacyjny nie prowadzi wprost do aktualizacji zapisów LPRG. Jeżeli jednak w toku dokonywania tego monitoringu wskazana zostanie potrzeba uzupełnienia lub zmiany dokumentu, która będzie istotna z punktu widzenia osiągania wizji gminy, Wójt posługując się opinią podmiotu odpowiedzialnego za koordynację procesów, winien zwrócić się do Rady Gminy z projektem uchwały o dokonanie aktualizacji LPRG. Należy wówczas zastosować się do trybu prac przewidzianego dla etapu aktualizowania strategii w ramach monitoringu strategicznego.

Monitoring strategiczny

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji LPRG z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb gminy oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych.

Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach, gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny. Monitoring strategiczny może stać się podstawą aktualizacji LPRG. Uznać bowiem należy, że w okresie kilkuletnim pojawią się na tyle istotne zmiany w sytuacji lokalnej społeczności, że przydatnym będzie dokonanie zmian w zapisach dokumentu.

Rozdział 7. Plan finansowy wdrożenia Lokalnego Programu Rozwoju Przedsiębiorczości

Szacunkowy koszt realizacji inwestycji zawartych w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego może wynieść do **16 911 328,00 zł**.

Z uwagi na ograniczenia budżetowe Gmina zamierza ubiegać się o wsparcie finansowe swoich działań z:

- Projektów rządowych,
- Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Krajowego Planu Odbudowy,
- Krajowych Programów Operacyjnych,
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2030,
- Innych źródeł.

Tabela 26. Środki przeznaczona na finansowanie realizacji programu.

Priorytet sektorowy	Kwota całkowita	Kwota planowana do finansowania ze środków innych niż środki gminy (m.in. RPO, programy krajowe itp.).	Kwota planowana do finansowania ze środków gminy	Pozostałe źródła finansowania
PS 1 - Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP	14.749.772,00	9.280.000,00	5.469.772,00	0,00
PS 2 - Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP	170.000,00	0,00	25.500,00	144.500,00
PS 3 - Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i	0,00	0,00	0,00	0,00

poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu				
PS 4 - Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu	95.000,00	0,00	95.000,00	0,00
PS 5 - Działania związane z polityką fiskalną inicjowaną przez Gminę	0,00	0,00	0,00	0,00
PS 6 - Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy	625.000,00	102.000,00	523.000,00	0,00
PS 7 - Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy	1.271.556,00	1.144.400,40	127.156,00	0,00
Całość lokalnego programu rozwoju gospodarczego	16.911.328,00	10.526.400,00	6.240.428,00	144.500,00

Źródło: Opracowanie własne

W 2021 r. w gospodarce finansowej Ryńska, podobnie jak w gospodarce finansowej wielu gmin, zaszły istotne zmiany: wprowadzie dochody ogółem wzrosły o niespełna 4 mln PLN, wzrost ten był jednak wynikiem więcej niż podwojenia dochodów majątkowych. Dochody bieżące po raz pierwszy w badanym okresie zmalały, natomiast wydatki bieżące, głównie za sprawą wydatków na wynagrodzenia, wzrosły o ok. 13%. W rezultacie nadwyżka

operacyjna została zredukowana z ponad 5 mln PLN do 1,4 mln PLN (odpowiednio prawie 12% dochodów bieżących i 3,26% wydatków bieżących). Założenia przyjęte dla poszczególnych pozycji operacji budżetowych wskazują na możliwości wystąpienia ryzyka utrwalenia tych niekorzystnych zmian. W scenariuszu, który określić można mianem kontynuacji, nadwyżka operacyjna wzrasta do poziomu ponad 7% dochodów bieżących w 2022 r., by następnie systematycznie spadać do poziomu 2,5% dochodów bieżących. Istotny udział w tym procesie mają konserwatywne założenia dotyczące zmian części oświatowej subwencji ogólnej stanowiącej więcej niż jedną siódmą dochodów bieżących ogółem. Zakładając stosunkowo niewielkie możliwości wpływu polityki gospodarczej gminy na zmiany dochodów bieżących w krótkim okresie należy wskazać, że odwrócenie niekorzystnych tendencji będzie wymagać przede wszystkim ograniczenia wzrostu zasadniczych dla kształtu budżetu pozycji wydatków bieżących, w tym wynagrodzeń w oświacie, administracji i pomocy społecznej.

Ryńsk nie opracował wieloletniego programu inwestycyjnego na okres objęty projekcjami: krótkoterminowa prognoza Miasta zakłada poniesienie większych wydatków majątkowych tylko w latach 2022-2023 (odpowiednio 9 i 12% wydatków budżetu, podczas gdy średnia dla okresu 2014-2021 wynosi 28%). Wydatki te nawet w scenariuszu kontynuacji będą mogły zostać sfinansowane przy stosunkowo niewielkim udziale środków europejskich (niespełna 2 mln PLN w 2022 r. i mniej niż 0,2 mln PLN w roku kolejnym) i skorzystaniu z finansowania dłużnego o charakterze „pomostowym” (zaciągnięcie zobowiązania finansowego w kwocie ok. 1 mln PLN w 2023 r. spłacanego w całości w ciągu 2 kolejnych lat). Także przy założeniu konieczności zaciągnięcia dodatkowego długu indywidualny wskaźnik obsługi zadłużenia pozostaje znacznie poniżej dopuszczalnego limitu („luz” wskaźnika waha się w granicach od 3,5% do ponad 12%, chociaż – ze względu na symulowany spadek nadwyżki operacyjnej ma tendencję malejącą).

Zgodnie z założeniami projekcji w okresie po 2024 r. Ryńsk będzie mógł w zakresie własnego potencjału finansować wydatki majątkowe w granicach do 4% wydatków ogółem. Zwiększenie możliwości prowadzenia polityki inwestycyjnej wymaga przede wszystkim wspomnianych działań korekcyjnych po stronie wydatków bieżących. „Odbudowa” wielkości nadwyżki operacyjnej konieczna jest również ze względu na konieczność zapewnienia współfinansowania środków unijnych, przy czym szacunku oparte na danych historycznych 2004-2020 wskazują na możliwość absorpcji przez Ryńsk kwoty sięgającej ok. 11,5 mln PLN w okresie 2021-2029 (w projekcjach przyjęto, zgodnie z symulacjami Gminy, wykorzystanie jedynie połowy tej kwoty).

Wnioski istotne dla realizacji przedsięwzięć określonych w LPRG:

- Jakkolwiek sfinansowanie projektów wskazanych w LPRG (objętych w całości krótkoterminowym programem inwestycyjnym Ryńska) będzie możliwe także w scenariuszu kontynuacji, przy zaangażowaniu stosunkowo niewielkich środków unijnych oraz korzystaniu z finansowania o charakterze „pomostowym” w granicach pozostających znacznie poniżej dopuszczalnych poziomów obsługi długu – zwiększenie możliwości finansowania wydatków inwestycyjnych w okresie po 2024 r. wymaga korekty polityki finansowej Gminy, w tym przede wszystkim ograniczenia wzrostu szczególnie istotnych dla wyniku operacyjnego pozycji wydatków bieżących, w tym wynagrodzeń w oświacie i administracji.

Projekt „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

- Dodatkowym źródłem finansowania inwestycji Ryńska pozostają środki unijne: szacowana kwota możliwych do pozyskania sum wynosi ok. 11,5 mln PLN w całym okresie 2021-2029, dwukrotnie przekracza więc kwoty uwzględnione w opracowanych projekcjach.

Wnioski

Po przeprowadzonej diagnozie sytuacji gospodarczej Gminy Ryńsk oraz dokonaniu analizy SWOT, prezentującej najważniejsze aspekty z punktu widzenia możliwości rozwojowych jednostki pod względem społeczno-gospodarczym, należy stwierdzić, iż opracowane Inicjatywy Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego są zgodne z obecnymi potrzebami rozwojowymi JST. Ponadto opracowane inicjatywy wpisują się również w cel strategiczny, jakim jest rozwój przedsiębiorczości oraz cele operacyjne wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Wąbrzeźno na lata 2016-2023.

W LPRG wskazano wiele obszarów problemowych m.in. takich jak brak wykwalifikowanej kadry roboczej, czy problem pojawiający się z pozyskaniem nowych inwestorów. Przeprowadzona diagnoza społeczna pozwoliła na określenie kierunków rozwoju gminy w sferze rozwiązywania problemów gospodarczych a wypracowane inicjatywy ukierunkowane są na rozwój MŚP na terenie Gminy Ryńsk.

W przypadku finansowania inicjatyw przedstawionych w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego będą to środki finansowe pochodzące nie tylko z budżetu Gminy Chocień, ale także ze źródeł zewnętrznych, wśród których należy wymienić m. in.: budżet państwa, programy pomocowe UE, fundacji i organizacji, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych, rządowych programów, od inwestorów oraz innych źródeł. Część zadań ze względu na znaczne koszty może zostać zrealizowana tylko przy wsparciu środków zewnętrznych. Niektóre z zadań zaś będą zależeć od innych podmiotów (inwestorów, stowarzyszeń, organizacji, mieszkańców) i nie będą mogły być finansowane z budżetu gminy, a działania władz gminnych polegać będą jedynie na zachęcaniu, czy stwarzaniu możliwości współpracy.

Spis Rysunków

Rysunek 1. Wybrane typy powierzchni w gminie (w %)	6
Rysunek 2. Prognoza ludności w gminie	8
Rysunek 3. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko-pomorskim.....	9
Rysunek 4. Odległość od środków miejskich	9
Rysunek 5. Powierzchnia infrastruktury komunikacyjnej i kluczowe odległości od punktów komunikacyjnych	10
Rysunek 6. Liczba ubezpieczonych według sekcji i płatnika składek (2018)	17
Rysunek 7. Liczba ubezpieczonych według wielkości płatnika składek, wieku i płci (2018) ...	18

Spis Tabel

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne dla gminy	6
Tabela 2. Podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy w gminie	6
Tabela 3. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS	8
Tabela 4. Podstawowe wskaźniki finansowe gminy na tle województwa i grupy podobnych gmin (2018).....	14
Tabela 5. Liczba wpisów wg rodzaju działalności gospodarczej.....	14
Tabela 6. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)	15
Tabela 7. Liczba płatników składek według sekcji PKD (2018)	16
Tabela 8. Liczba ubezpieczonych w zależności od płatnika składek.....	17
Tabela 9. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w złotych (2018)	18
Tabela 10. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w danym typie gminy (2018).....	19
Tabela 11. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (2018)	19
Tabela 12. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie	20
Tabela 13. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie	20
Tabela 14. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszone o koszty uzyskania przychodów) w 2018	21
Tabela 15. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie...	21
Tabela 16. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy.....	21
Tabela 17. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie	21
Tabela 18. Priorytety sektorowe obejmujące 3 obszary działań oraz 3 grupy interesariuszy systemu MŚP w gminie	25
Tabela 19. Logika celów szczegółowych w gminie.....	26